

Opole, 26.03.2012 r.

PROCEDURY KOMISJI DS. ZAPEWNIENIA I DOSKONALENIA JAKOŚCI KSZTAŁCENIA NA KIERUNKU PRACA SOCJALNA

Na podstawie uchwały art. 66 Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym*, Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późniejszymi zmianami oraz zgodnie z uchwałami Rektora UO z dnia 05 marca 2012 r. i Rady Wydziału z dnia 12 marca 2012 r. oraz Rady Instytutu Nauk Pedagogicznych z dnia 10 kwietnia 2012 r. w dniu dzisiejszym została powołana Kierunkowa Komisja ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Kierunku Praca socjalna. W jej skład weszli pracownicy naukowcy i student kierunku praca socjalna:

- dr Piotr Sikora – przewodniczący Komisji
- dr Anna Weissbrot-Koziarska (członkini Komisji)
- dr Iwona Dąbrowska-Jabłońska (członkini Komisji)
- Dawid Kazimierczak – student (członek Komisji).

Na pierwszym posiedzeniu Komisji opracowano procedury wewnętrznego systemu oceny jakości kształcenia na kierunku Praca socjalna, w oparciu o postanowienia ogólne przyjęte na posiedzeniu Komisji Instytutu Nauk Pedagogicznych. W oparciu o wcześniej wymienione Rozporządzenia przedstawiono sposób monitorowania zmian w planach zajęć i programach kształcenia na kierunku Praca socjalna pod kątem ich zgodności z obowiązującymi standardami i punktami ECTS. Zwrócono także uwagę na konieczność uwzględnienia Krajowych Ram Kwalifikacji, które będą obowiązywały od roku akademickiego 2012/2013.

Postanowiono, że Komisja będzie czuwała nad prawidłowym wdrożeniem zasad zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku Praca socjalna oraz będzie monitorowała przebieg tego procesu. Efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji będą poddawane analizie poprzez zastosowanie stosownych metod i technik ich oceniania (m. in. egzaminy, testy, kolokwia, eseje, projekty socjalne, prezentacje multimedialne, opracowywanie teczek tematycznych, aktywność na zajęciach). W przypadku

zajęć praktycznych w placówkach i instytucjach pomocy społecznej posiadane wiedza, umiejętności i kompetencje będą weryfikowane dwustopniowo:

- pierwszym oceniającym będzie opiekun praktyki w miejscu jej odbywania, który sprawuje nadzór nad praktykami poprzez:
 - opracowanie planu praktyki,
 - systematyczne udzielanie studentom merytorycznych i metodycznych rad i wskazówek,
 - dbanie o zapewnienie studentom odpowiednich warunków do pracy i realizowania zajęć/zadań,
 - koordynowanie przygotowania studenta do zajęć/zadań, zatwierdzanie przygotowanych planów oraz ich nadzorowanie,
 - potwierdzenie *Karty przebiegu praktyki*,
 - prowadzenie systematycznej obserwacji praktykanta,
 - ocenę studenta w zakresie jego przygotowania do pracy socjalnej i predyspozycji osobowych do zawodu,
 - wypełnienie *Opinii o przebiegu praktyki* (druk przygotowany przez Uniwersytet Opolski);
- drugim oceniającym będzie opiekun praktyki z ramienia Uniwersytetu Opolskiego, który po omówieniu ze studentem przebiegu praktyki oraz po analizie dostarczonej dokumentacji dokona wpisu zaliczenia praktyki do indeksu.

Wszystkie te zabiegi mają na celu podniesienie rangi pracy dydaktycznej, aby w rezultacie doprowadzić do sytuacji, w której absolwent pracy socjalnej jest bez problemu zatrudniany w instytucjach pomocowych zarówno w kraju, jak i zagranicą.

Polityka Uczelni w zakresie wdrażania systemu ds. jakości kształcenia zmierza do wypracowania odpowiednich regulaminów i procedur, do okresowego przeglądu programów kształcenia i ich zgodności z obowiązującymi standardami, do stałego analizowania efektów kształcenia i nabytych przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji. W oparciu o te założenia Komisja ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia na kierunku Praca socjalna ma na celu opracowanie szczegółowych zasad oceny prowadzonych zajęć, wdrażania programów nauczania, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe i potrzeby rynku pracy, dostosowanie warunków kształcenia i programów realizowanych na kierunku Praca socjalna do systemów kształcenia stosowanych w innych krajach.

Kolejnym celem wdrażanego systemu jest włączanie studentów do aktywnego poszerzania wiedzy, zdobywania nowych kompetencji i umiejętności z zakresu pracy

socjalnej we współpracy z innymi ośrodkami, zarówno w kraju, jak i zagranicą (np. w ramach programów „Most” i Erasmus). Ponadto w realizacji wizji podnoszenia jakości kształcenia będzie uwzględnione monitorowanie potrzeb rynku pracy na pracowników socjalnych w Polsce i innych krajach, pod kątem preferowanych przez pracodawców umiejętności i kompetencji w realizacji zadań z konkretnego obszaru pracy socjalnej, w pracy z konkretnym klientem.

Opisywana ocena jakości procesu kształcenia dotyczy kierunku Praca socjalna realizowanego w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych i obejmuje następujące elementy:

- kompletność dokumentacji dotyczącej procesu kształcenia (misja kształcenia, sylwetka absolwenta, programy kształcenia, sylabusy),
- zgodność planów studiów i programu kształcenia z obowiązującymi standardami (w tym merytoryczną zgodność treści realizowanych na poszczególnych przedmiotach z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy),
- okresowy monitoring realizacji przyjętych programów i planów studiowania na kierunku Praca socjalna z uwzględnieniem wyników analizy opinii studentów, władz jednostki prowadzącej, pracowników, pracodawców i aktualnie obowiązującego prawa,
- aktualizowanie oferty kształcenia, modyfikacja i wprowadzanie nowej oferty edukacyjnej dla kierunku (studia drugiego stopnia, studia podyplomowe, specjalizacje) jako odpowiedź na ujawniane przez studentów i absolwentów kierunku aspiracje zawodowe, potrzeby rynku pracy, oczekiwania pracodawców.

Poprawa jakości kształcenia odbywać się będzie także w oparciu o zatwierdzanie tematów prac licencjackich na posiedzeniach Komisji, co ma służyć uniknięciu procederowi plagiatowania oraz sprzyjać poszukiwaniu nowych, atrakcyjnych obszarów badań w, nad i do pracy socjalnej.

Wspieranie studentów w trakcie procesu studiowania na kierunku Praca socjalna

Pracownicy kierunku Praca socjalna systematycznie udzielają wsparcia studentom, zarówno w formie niezbędnych wskazówek, porad, jak i możliwości korzystania z pomocy materialnej i niematerialnej na Uniwersytecie, pozyskiwania stypendiów za wyniki w nauce. Pracownicy naukowo-dydaktyczni pełnią funkcje opiekunów kolejnych roczników Pracy socjalnej, którzy poza wsparciem informacyjnym, udzielają także wsparcia emocjonalnego.

Ponadto biorą czynny udział w realizacji studenckich projektów socjalnych, udzielając im pomocy i wsparcia w wyborze instytucji, w której będzie realizowany projekt socjalny, pomagają w prowadzeniu badań i analiz problemów społecznych, w realizacji projektu oraz w monitorowaniu i ewaluacji podejmowanych czynności, których ostatecznym celem jest trwała zmiana w środowisku społecznym.

Studenci kierunku Praca socjalna uzyskują również pomoc w organizacji praktyk za granicami Polski. Ponadto mają możliwość rozwoju naukowego poprzez publikowanie swoich opinii, artykułów i doniesień na łamach czasopisma „*Empowerment. Kwartalnika Pracowników Socjalnych Śląska Opolskiego*”, gdzie mają swoją rubrykę studencką. Studenci kierunku Praca socjalna mogą korzystać z najnowszych publikacji z obszarów studiowanego kierunku, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Są one na bieżąco gromadzone w Międzyinstytutowej Bibliotece Pedagogicznej oraz w pomieszczeniu Zakładu Pracy Socjalnej. Również Biblioteka Główna Uniwersytetu Opolskiego stale dba o dostęp do baz publikacji, m. in. z zakresu nauk społecznych, dostępnych w wielu językach obcych, zawierających recenzowane publikacje naukowe, dostępnych zarówno z komputerów pracujących w budynkach Uniwersytetu, jak i poza nim (zdalny dostęp z miejsca zamieszkania studenta). Na stronie internetowej kierunku Praca socjalna umieszczone są linki przekierowujące na ww. źródła.

Prowadzenie badań naukowych w zakresie obszaru/obszarów, do których zostały przyporządkowane studia

Praca naukowo-badawcza na kierunku Praca socjalna realizowana jest głównie w oparciu o badania własne, do których bardzo aktywnie włącza się studentów. Wspólnie opracowane procedury rozpoznawania potrzeb społecznych i analiza wyników badań stanowią podstawę do formułowania planów rozwiązywania kwestii społecznych, które są realizowane w konkretnych instytucjach lub placówkach pomocy społecznej z uwzględnieniem potrzeb beneficjentów. Wyniki prowadzonych badań opracowywane są w formie prac pisemnych i publikowane w czasopismach branżowych. Ponadto pracownicy naukowo-dydaktyczni prowadzą badania dotyczące problematyki adopcji, pracy z dziećmi z różnych środowisk wychowawczych, relacji pracownik socjalny-klient pomocy społecznej, losów, aspiracji, funkcjonowania dzieci i młodzieży wykluczonej społecznie. W tym też zakresie współpracują z władzami samorządowymi, realizując projekty badawcze, przygotowując wspólne konferencje, na których prezentowane są wyniki przeprowadzonych badań. Ponadto badania prowadzone są przy bardzo aktywnej współpracy z Regionalnym

Ośrodkiem Polityki Społecznej w Opolu, z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Rodzinie w Opolu oraz innymi instytucjami pomocowymi.

Zasady oceniania studentów kierunku Praca socjalna i słuchaczy studiów podyplomowych

Warunki oceniania poziomu zdobytej wiedzy, posiadanych kompetencji i umiejętności zostały umieszczone w sylabusach i są zgodne z Regulaminem Studiów UO. Każdy wykładowca na pierwszych zajęciach ma obowiązek zapoznać studentów z tematyką realizowanych treści, podać konieczne warunki zaliczenia przedmiotu oraz sposoby weryfikowania i oceny posiadanej przez studenta wiedzy, umiejętności i kompetencji z danego przedmiotu. Komisja weryfikuje wykonanie tego zadania poprzez semestralne oceny pracowników na podstawie przeprowadzanych ankiet przez jednostkę uczelnianą do tego celu powołaną.

Okresem zaliczeniowym na kierunku Praca socjalna jest semestr. W tym czasie student zobowiązany jest uzyskać zaliczenie ze wszystkich przedmiotów i praktyk zgodnie z planem studiów i zgromadzić określoną liczbę punktów ECTS. Oceny wiedzy, kompetencji i umiejętności studentów dokonuje się na bieżąco w trakcie zajęć oraz przy zastosowaniu narzędzi oceny, które przygotowują wykładowcy dla poszczególnych przedmiotów, zgodnie z wymogami wynikającymi z Krajowych Ram Kwalifikacji (konkretne narzędzia oceny będą umieszczone w nowych sylabusach, np. pytania egzaminacyjne, zestawy pytań testowych itp.).

Monitorowanie i ocena efektów kształcenia na rynku pracy

Zadanie to realizowane jest przez Biuro Promocji Studentów i absolwentów Uniwersytetu Opolskiego. Ponadto pracownicy kierunku Praca socjalna bardzo aktywnie współpracują z pracodawcami instytucji pomocy społecznej na terenie Opolszczyzny, zbierając systematycznie ich opinie na temat jakości przygotowania naszych studentów do wykonywania przez nich zawodu pracownika socjalnego.

Procedury udziału pracodawców w podnoszeniu jakości kształcenia na kierunku Praca socjalna

Pracownicy Zakładu Pracy Socjalnej zawarli szereg umów z instytucjami pomocy społecznej, które pozwalają na ścisłą współpracę badawczą (ROPS, MOPS, PCPR itp.) i możliwość odbywania praktyk przez studentów kierunku Praca socjalna. Ponadto członkowie

Komisji ds. zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia weszli w skład Zespołu Interdyscyplinarnego, którego zadaniem jest monitoring zjawiska wykluczenia społecznego w województwie opolskim oraz opracowywanie i wdrażanie strategii działań pomocowych przy współudziale przedstawicieli instytucji pomocy społecznej, sądu, policji, szkoły, straży miejskiej, pracowników socjalnych i pracowników naukowych. Taka współpraca pozwala na włączanie studentów do działań na rzecz środowiska lokalnego, wykorzystywanie zdobytej na studiach wiedzy w trakcie konkretnych działań pod kierunkiem osób wyspecjalizowanych w działalności z zakresu pracy socjalnej. Pozwala także na łączenie wiedzy i praktyki, co jest niezbędnym elementem podnoszenia jakości kształcenia.

Dostępność informacji dotyczących kształcenia

Studenci kierunku Praca socjalna mają dostęp do informacji, które umieszczane są na stronie internetowej Instytutu Nauk Pedagogicznych, ale przede wszystkim na stronie kierunku Pracy socjalnej (www.pracasocjalna.uni.opole.pl). Na stronie tej umieszczone są opisy kierunku Praca socjalna realizowanych w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym, koszty studiów, plany zajęć, regulaminy i dokumentacja odbywania praktyk, zasady rekrutacji na studia i inne. Strona jest na bieżąco uaktualniana. Ponadto organizowane są spotkania ze studentami, które mają charakter informacyjny, a także pozwalają na uzyskanie przez studentów odpowiedzi na nurtujące ich pytania w związku ze studiowaniem na danym kierunku (np. dzień integracyjny).

Weryfikowanie poziomu naukowego kierunku

Weryfikacja poziomu naukowego kierunku odbywa się poprzez:

- okresową ocenę parametryczną MNiSW,
- procedury oceny nauczycieli akademickich za pomocą narzędzi opracowanych w tym celu przez komisję powołaną przez władze Uczelni,
- rokrocznie składane przez pracowników sprawozdania dotyczące ich działalności naukowo-badawczej.

Ocena doboru kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym nauczycieli akademickich

Doboru kadry do prowadzenia zajęć na kierunku Praca socjalna dokonuje się po przeanalizowaniu dorobku naukowego oraz doświadczenia zawodowego w zakresie realizowanych na przedmiocie treści. Ponadto dobór kadry uwarunkowany jest opinią

studentów na temat sposobu realizacji zadań i prowadzenia zajęć przez pracownika. Konieczne jest także uwzględnianie procedur konkursowych i przetargowych przy doborze kadry dydaktycznej.

Cele i zadania Komisji

Reasumując: Komisja ds. Zapewnienia i Doskonalenia Jakości Kształcenia na Kierunku Praca Socjalna przyjęła do realizacji zadania:

1. Coroczna ocena efektów realizowanego procesu kształcenia.
2. Systematyczne uzupełnianie zbiorów Międzyinstytutowej Biblioteki Pedagogicznej i Biblioteki Głównej w nowe materiały źródłowe z pracy socjalnej.
3. Opracowanie zasad współpracy teoretyków z praktykami w celu osiągnięcia jak najlepszych efektów nauczania na kierunku Praca socjalna w ramach powołanego Zespołu Interdyscyplinarnego.
4. Motywowanie studentów do podejmowania dalszych inicjatyw na rzecz współpracy ze środowiskiem lokalnym w celu pomocy jednostkom i rodzinom potrzebującym wsparcia społecznego.
5. Dalszy rozwój działalności Studenckiego Koła Naukowego Pracowników Socjalnych, włączanie studentów do pisania i publikowania artykułów naukowych.
6. Opracowanie narzędzi weryfikacji wiedzy, kompetencji i umiejętności, jakie zdobywają studenci na poszczególnych przedmiotach.
7. Redagowanie kolejnych numerów czasopisma „*Empowerment - Kwartalnik Pracowników Socjalnych Śląska Opolskiego*”, pozyskiwanie środków koniecznych do wydawania czasopisma.
8. Rokroczny udział studentów pracy socjalnej w Festiwalu Nauki.